

[Tholstrup.]

lod forretningsfolk benytte moderne salgsmetoder. I stedet klamrer man sig til en langtidsordning, som køberlandet meget nødtigt så forlænget.

Da man tidligere angreb de dårlige priser, undskyldte mejeriproduktsmonopolet sig med, at så længe der var centralkøb, kunne man ikke frigive. Da man så fra engelsk side ville opgive centralkøbet, turde man heller ikke frigive. Det ser for mig ud, som om det er bevarelsen af magten, det drejer sig om, den sætter man meget højere end højere priser for smørret; og her står regeringen jo bagved og støtter det monopol, som gør, at Danmark går glip af måske 100 mill. kr. i importindtægter i det kommende år.

En af diktatorerne, formanden for mejerierne, Søren Overgaard, blev den 26. august interviewet i „Landet“ og sagde her:

„Uanset om den centraliserede handelsbånd løsnes noget, så det ikke mere er de enkelte landes regeringer, der køber, har udviklingen også i England ført med sig, at det bliver enkelte store kunder, der overtager handelen og foretager indkøbene. Derfor vil vi også, hvis vi vil sikre os rimelige priser, være nødsaget til at fortsætte med en vis form for centraliseret salg, og det er ud fra disse betragtninger, vi har bygget landbrugets salgsorganisationer op.“

Det er netop dette, at man har bygget nogle salgsorganisationer op, store kontorer med hundreder af ansatte, der gør, at man nu ikke kan tænke sig at åbne for friheden. Vi ser de samme kontorens hensynsløse behandling af mejerier, som prøver at klare sig selv. Kun når et enkelt af disse er tilstrækkelig kapitalstærkt og har tilstrækkeligt med courage, har det kunnet modsætte sig diktaturet. Ved offentlighedens omtale af Kavlisagen kom det frem, at de små mejerier, altså de ikke-kapitalstærke, mod deres vilje havde bøjet sig for diktatorernes krav. Under sagen kom der lidet flatterende oplysninger frem om, hvorledes man ville bekæmpe Kavlis produktion, bl. a. med falske påstande om konkurrenceskadelige undersalg og med trusel om boykot. Iøvrigt er den osteprisaf tale, som er lavet mellem danske mejerier og amerikanske producenter, en gentlemanaftale, nu forbudt

ifølge den amerikanske Sherman Act, så man kan ikke vente, at den har ret lang levetid.

Staten har sin store andel i, at der her er opstået et monopol, idet staten billigede, at de store fonds, der var blevet opsamlet, uden videre blev fællesorganisationernes ejendom, således at det kostede store tab for de mejerier eller enkelte bønder, der ville melde sig ud; altså man konfiskerede privat ejendom og samlede den kollektivt. Det understreger, at der er nok at gøre for et næringsfrihedsråd.

Vi kan derfor ikke støtte det fremsatte lovforslag, men må arbejde for at få oprettet næringsfriheden og retten til at etablere sig uden lovskabte hindringer.

Rager: Ved tidligere lejlighed, hvor vi har drøftet trustloven, har jeg gjort opmærksom på, at jeg syntes, det var heldigt, forinden sådanne betænkninger blev forelagt offentligheden, at de i disse betænkninger interesserede virksomheder og institutioner fik anledning til at gøre sig bekendt med indholdet og eventuelt gøre deres bemærkninger til dem.

Jeg erindrer om det ikke helt heldige, der skete i sin tid, da man udsendte den første betænkning om kalk-, kridt- og mørtelbranchen; der blev fra de implicerede virksomheders side rettet en kritik mod den afgivne betænkning. Jeg har nu den glæde at se, at det i den betænkning, der i foråret er afgivet om planglasbranchen, er anført, at forinden redegørelsen blev fremsendt til handelsministeren, fik de implicerede brancheforeninger og nogle nærmere angivne virksomheder lejlighed til at knytte bemærkninger til det udkast, der var udarbejdet som grundlag for betænkningen. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke for, at man her har fulgt den vej, jeg gerne ønskede man gik.

Jeg er opmærksom på, at man på side 36 i betænkningen i kapitel VI, der hedder „Sammenfatning og slutbemærkninger“, har givet en sammenfattende oversigt, og at man her har taget hensyn til de bemærkninger, som branchens organisationer og visse enkeltvirksomheder har haft at gøre til kommissionens fremstilling og udtalelser. Jeg går ud fra, at man dermed selv indrømmer, at det har været en forbedring, at man